

Vä'ldminister Orpo saakkvuâr Sä'mmlai tuöttvuött- da suâvâdvuöttkomissio loppapoort luõvtem- da teâdtemšõddmõõžžâst 4.12.2025

Luõvtemšõddmõš

Ärvvsa Sä'mmlai tuöttvuött- da suâvâdvuöttkomissio oudsteei,
Sää'mtee'gğ saaggjää'dteei sâjjsaž Tuomas-Aslak Juuso da
saa'mi ouddoumaž Veikko Feodoroff di puk â'lddâarra,

Haa'lääm vuõššân spä'ssbõõššâd vääimstan Sä'mmlai tuöttvuött- da suâvâdvuöttkomissio da
komissio piisarkää'dd tää'rkes da historiallaš tuâj oudâst. Mâ'te komissio saaggjää'dteei Hannele
Pokka õlmmii, komissio tuõjju lij leämmaž tuõdmeâldlaž da kõrr tarbb. Alggmeer sä'mmla lie
kiõččlâsttam – da žaa'll, što kiõččlâ'stte õinn – čârstummuž da rasiism. Tân tuõttää'sš jeä'p vuei't
rää'jted ni kue'ddet âalgpeälla.

Riikksuâvtõs piiji komissio kâlggmannust 2021 čââpp õhttsažtuâjast Sää'mtii'gğin da Saa'mi
siidsâbbrin. Komissio lij leämmaž tuâjstes jiõččnaž da čõnnsâ'ttem. Vuârrmainstummuš lij leämmaž
komissio da komissio piijjâm instituutioi kõõskâst kee'jjmie'ldd tuöttvuött- da suâvâdvuõttprosee'ss
ääi'j. Haa'lääm spä'ssbõõššâd Sää'mtee'gğ da Saa'mi siidsâbbar raajji da ärvvsaž õhttsažtuâj oudâst.

Halltõs lij čõnnõõttâm tuârjjeed sä'mmlai vuõiggâdvuõdîd tuõ'll'jed da oudâsviikkâd jiijjâž kiõl da
kulttuur. Halltõsprogaamm meâldlânji Sä'mmlai tuöttvuött- da suâvâdvuöttkomissio tuâj leät
juâttkkam da resursâsttam tân halltõspââ'jest.

Miärkteei ouddnemlääu'k va'lddeš pâ'rgğmannust, ko Sää'mtee'gğest uvddum lää'jj oodummuž pue'tte
viõ'kķe. Tâi muttsi täâvtõssân lie ravveed sä'mmlai jiõččmie'rreemvuõiggâdvuõd di pue'reed
oudldõõzzid kiõl, kulttuur da jiõččvaaldâšm teâuddjumša.

Komissio tuâjjan lie leämmaž aiccâd da ärvvtõõllâd sä'mmlai kiõččlâ'sttem historiallaš da ânn'jõž
čârstummuž di tõi, mâ'htt tåk kiõččlâsttmõõžž vaaikte õhttjõõzzid, õutstõõzzid da obb sää'm
õutstõ'sse ânn'jõžääi'j. Seämmast komissio tuâj, mie'ldd looggee'l komissioo'je tuejjuum
pääđčiõlgtõõzzid da dokume'nttie'llikaartid, lie ra'vvjam sää'mvuõd da sää'mkulttuur tobddmõõžž
vä'lddnarood kōskkvuõdâst.

Komissio tuâj lij kaggâm ou'dde še čuõ'cci mooštaid – nu'tt individuaal'laž ko še õhttsaž mooštaid. Tõn
diõtt Sää'm psykososiaal'laž tuârj juâggas Uuj kääzzkõõzz lie leämmaž ââ'nemnalla puki
sää'mkiõlivui'm da sää'mkulttuur tobddi naa'lin kee'jjmie'ldd komissio tuâj ääi'j.

Komissio piijjmõõžž valmštõõllmõš aa'lji Sää'mtee'gğ alttõõzz vuâdald keâdđda 2017. Prose'ss lij
leämmaž ku'kķ, da tõi lij vâlddam tõi taarbšem ääi'j. Komissio tuâj lij leämmaž o'dinaknallšem – ij
tâ'lķ Lää'ddânmmest, pe'ce še meeraikōskksânji. Da hâ't komissio kiõrgat ärvvsaž tuâjas, tât mä'tķķ ij
puud tääzz.

Hâ't jeä'p veâl toobd loppapoort siiskõõzz, leäm snäätnai tõi'st, što komissio siâzztõõzz kuõskte
veiddsânji obb lää'dd õhttsažkää'dd. Tõn diõtt tõi juâttk-kiõtt'tõõllmõš âlgg lee'd pottsânji
parlamentaarlaž. Skamm-mannust 2025 pijjum parlamentaarlaž tuâj-joukk nâârr õ'hte ee'ttiķ-
kâ'ddjooukid da ärvvtââll komissio siâzztõõzzid di valmštââll õhttsaž vuâinalm tõi'st, mâid tääimaid
âlgg alteed da mâin äi'gğtaulin. Tuâj-joukk tuejjad čââpp õhttsažtuâj Sää'mtii'gğin da Saa'mi
siidsâbbrin. Õhttsažtuâj-joukk, kää'tt va'rrjââtt ministeriai loppapoort siâzztõõzzid, juâttk tuâjas.

Åaskam, što komissio tuâj diött vuârrmainstummuš da na'ddjôs sä'mmlai da riikk kōōškâst ravsmē. Vuei'ttep raajjâd ôhttsaž pue'ttiäi'j da suâvâdvuōđ fi'ttjee'l, mâid sä'mmla lie kiōččlâsttam.

Kiitos – Giitu – Takkâ – Spä'sseb!

Teâđtempodd

Šiōgg teâđtemneävvai oudsteei,

Haa'lääm vuōššân spä'ssbōōššâd vääimstan Sä'mmlai tuōttvuōtt- da suâvâdvuōttkomissio di komissio piisarkââ'dd tää'rkes da historiallaš tuâj ooudâst. Mâ'te komissio saaggjää'dteei Hannele Pokka ôlmmii, komissio tuōjju lij leämmaž tuōđmeâldlaž da kōrr tarbb. Alggmeer sä'mmla lie kiōččlâsttam – da žaa'll, što kiōččlâ'stte ôinn – čârstummuž da rasiism. Tăn tuōttää'sš jeä'p vuei't kue'dded åålgpeälla.

Riikksuâvtôs piiji komissio kâlggmannust 2021 čââpp ôhttsažtuâjast Sää'mtii'gğin da Saa'mi siidsâbbrin. Komissio lij leämmaž tuâjstes jiōččnaž da čōnnsâ'ttem. Vuârrmainstummuš lij juätkkjam komissio da komissio piijjâm instituutioi kōōškâst kee'jjmie'ldd tuōttvuōtt- da suâvâdvuōttprosee'ss ääi'j. Spä'ssbōōžžam Sää'mtee'gğ da Saa'mi siidsâbbar raajji da ärvvsaž ôhttsažtuâj ooudâst.

Halltôs lij čōnnōōttâm tuärjjeed sä'mmlai vuōiggâdvuōđid tuō'll'jed da ooudâsviikkâd jiijjâž kiöl da kulttuur. Halltōsprograamm meâldlânji Sä'mmlai tuōttvuōtt- da suâvâdvuōttkomissio tuâj leät juätkkam da resursâsttam tăn halltōspââ'jest.

Miârkteei ouddnemlääu'k va'lddeš pä'rğğmannust 2025, ko sää'mte'gğlää'jj oodummuž pue'tte viō'kķē. Tōi täävtōšsân lie ravveed sä'mmlai jiōččmie'rreemvuōiggâdvuōđ di pue'reed oudldōōzzid kiöl, kulttuur da jiōččvaaldâšm teâuddjumša.

Komissio tuâjjan lie leämmaž aiccâd da ärvvtōöllâd sä'mmlai historiallaš da ânn'jōž čârstummuž di tōn vaaiktōōzzid ôhtjōōzzid da ôutstōōzzid. Seämmast tuâjj lij lââ'zztam sää'mvuōđ da sää'mkulttuur tobddmōōžž vä'lddnarood kōskkvuōđâst, mii lij aivv vie'lt'te'mes vuâđđ na'ddjōōzz raajjmō'sše.

Komissio tuâjj lij kaggâm ou'dde še čuō'cci mooštaid – nu'tt individuaal'laž ko še ôhttsaž mooštaid. Tōn diött Sää'm psykososiaal'laž tuärj juâggas Uuj kääzzkōōzz lie leämmaž ââ'nnemnalla puki sää'mkiōlivui'm da sää'mkulttuur tobddi naa'lin kee'jjmie'ldd komissio tuâj ääi'j.

Komissio piijjmōōžž valmštōöllâm aa'lii Sää'mtee'gğ alttōōzz vuâđald ju'n ee'jj 2017. Prose'ss lij leämmaž ku'kķ, leâša taarblaž. Komissio tuâjj lij o'dinaknallšem – ij tâ'lķ Lää'ddjânnmest, pe'ce še meeraikōskksânji. Da hâ't komissio tuâjj poott, tât mä'tķķ ij puuđ tääzz.

Hâ't jeä'p veâl toobd lopprapoort siiskōōzz, leäm snäätnai tō'st, što komissio siâzztōōzz kuōskte veiddsânji obb lää'dd ôhttsažkââ'dd. Tōn diött tōi juätkk-kiōtt'tōöllmōš âlgg lee'd pottsânji parlamentaarlaž. Skamm-mannust pijjum parlamentaarlaž tuâjj-joukk nâârr ô'hte puk ee'ttiķ-kâ'ddjooukid ärvvtōöllâd siâzztōōzzid di valmštōöllâd ôhttsaž vuâinalm taarbšum tââimain da äi'gğtaaulin. Tuâj tuejjeet čââpp ôhttsažtuâjast Sää'mtii'gğin da Saa'mi siidsâbbrin.

Åaskam, što komissio tuâj diött vuârrmainstummuš da na'ddjôs sä'mmlai da riikk kōōškâst ravsmē. Vuei'ttep raajjâd ôhttsaž pue'ttiäi'j da suâvâdvuōđ fi'ttjee'l, mâid sä'mmla lie kiōččlâsttam.

Kiitos – Giitu – Takkâ – Spä'sseb!
